

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Historia i teoria sztuki aktorskiej		8.0.11780	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Dramatu, Teatru i Widowisk			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Wiedza o teatrze	forma	stacjonarne
		moduł	organizacja i animacja działalności teatralnej
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Marta Cebera; Marzena Nieczuja-Urbańska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. audytoryjne		30 godzin - uczestniczenie w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - przygotowanie do zajęć;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie pracy zaliczeniowej.	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- fakultatywny (do wyboru) - obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Dyskusja - Ćwiczenia audytoryjne z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i prezentacji ustnych przygotowanych przez studentów		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie z ćwiczeń w sem. 2 na podstawie: • obecności i aktywnego udziału w ćwiczeniach (60%); • przygotowania ustnej prezentacji lub projektu na temat związany z problematyką zajęć (40%).	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt kształcenia	dyskusja	prezentacja ustna	praca zaliczeniowa
	Wiedza		
K_W02		+	+
K_W04		+	+
	Umiejętności		
K_U01	+	+	+
K_U05	+	+	
	Kompetencje społeczne		
K_K02	+	+	
K_K03	+	+	

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Student zyskuje podstawową wiedzę na historii i teorii sztuki aktorskiej. Poznaje różne modele tej sztuki i najważniejszych reprezentantów różnych szkół i stylów sztuki aktorskiej, a także zdobywa wiedzę o różnych systemach kształcenia aktorów.

Treści programowe

Treści programowe

- Zagadnienia gestyki: Delsarte i Jaques-Dalcrose
- Nowa metoda kształcenia aktora: Jaques Copeau, Charles Dullin
- System Stanislawskiego
- Lee Strasberg i Actors Studio
- Aktor w teatrze Brechta
- Biomechanika Meyerholda
- Wpływ nowych mediów na grę aktorską
- Sztuka aktorska wybranych polskich artystów scenicznych (m.in. Gustaw Holoubek, Tadeusz Łomnicki)
- Aktorzy w teatrze Krystiana Lupy
- Aktorzy w teatrze Gardzienice
- Aktor w teatrze-laboratorium (Grotowskiego, Barby, Brooka, Living Theatre)
- Ciało i głos aktora
- Interpretacja aktorska sztuk ekspresjonistycznych
- Od etyki jednostkowej do etyki grupowej

Wykaz literatury

Każdorazowo na początku semestru prowadzący weryfikuje bądź ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu.

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

Aktor w kulturze współczesnej: studia, pod red. E. Udalskiej, Warszawa 1994

O. Aslan: Aktor XX wieku. Ewolucja techniki, zagadnienia etyki, przeł. M.O. Bieńka, Warszawa 1978

C. Balme, Aktor, [w:] tegoż: Wprowadzenie do nauki o teatrze, przeł. W. Dudzik i M. Leyko, Warszawa 2002, s. 153–170

E. Barba, N. Savarese, Sekretna sztuka aktora. Słownik antropologii teatru, przeł. zespół, red. wyd. pol. L. Kolankiewicz, Wrocław 2005

J. L. Barrault, Decroux, [w:] tegoż: Wspomnienia dla jutra, przeł. E. Krasnowolska, Warszawa 1977, s. 92–95

S. Book, Podręcznik dla aktorów, Warszawa 2007

B. Brecht, Krótki opis nowej techniki sztuki aktorskiej mającej na celu wywołanie efektu obcości, przeł. Z. Krawczykowski, „Dialog” 1959 nr 7, s. 118–127

B. Brecht, Wartość mosiądzu, przekład zespołowy, pod red. Wernera Hechta, Warszawa 1975

P. Brook, Promieniowanie esencji, [w:] tegoż: Ruchomy punkt. Czterdzieści lat poszukiwań teatralnych, 1946–1987, przeł. E. Guderian-Czaplińska i

G. Ziółkowski, Wrocław 2004, s. 250–255

P. Brook, Teatr Bezpośredni, [w:] tegoż: Pusta przestrzeń, przeł. W. Kalinowski, wstęp Z. Hübner, Warszawa 1981, s. 125–169

J. Copeau, Refleksje aktora nad „Paradoksem” Diderota, [w:] tegoż: Naga scena, przeł. M. Skibniewska, wybór i noty Z. Reklewska, wstęp Z.

Reklewska, K. Puzyna, Warszawa 1972, s. 142–156

M. Czechow, O technice aktora, przeł. M. Sołek, Kraków 1995

É. Decroux, Moja definicja teatru, [w:] tegoż: O sztuce mimu, przeł. J. Litwiniuk, Warszawa 1967, s. 39–47

D. Diderot, Paradoks o aktorze, przeł. i wstępem opatrzył J. Kott, Warszawa 1950

Gra aktorska, [w:] Wprowadzenie do nauki o teatrze, t. 2, O tworzywie i twórcach dzieła teatralnego, wybór i opracowanie J. Degler, Wrocław 1976, s. 201–406.

L. Górecki, Teoria i metodyka ćwiczeń ruchowych aktora, Warszawa 1985.

J. Grotowski, Ku teatrowi ubogiemu, [w:] tegoż: Ku teatrowi ubogiemu, oprac. E. Barba, przedmowa P. Brook, przeł. G. Ziółkowski, redakcja wydania polskiego L. Kolankiewicz, Wrocław 2007, s. 13–24

B. Guczalska, Aktorstwo polskie: generacje, Kraków 2014

A. Hodge, Włodzimierz Staniewski: Gardzienice i aktor naturalizowany, przeł. A. Wyka, „Dialog” 2003 nr 5, s. 108–125

S. Iłowski, Vademecum teatru amatorskiego, Kraków 1996

T. Kantor, Kondycja aktora, [w:] tegoż: Pisma, tom 1, Metamorfozy. Teksty o latach 1934–1974, wybór i oprac. Krzysztof Pleśniarowicz, Wrocław, Kraków 2005, s. 386–388

L. Kolankiewicz, Aktorstwo w teatrze Grotowskiego[w:] Misterium zgrozy i urzeczenia. Przedstawienia Jerzego Grotowskiego i Teatru Laboratorium, pod red. J. Deglera i G. Ziółkowskiego, Wrocław 2006, s. 273–279

T. Kornaś, Gardzienice. Włodzimierz Staniewski i Ośrodek Praktyk Teatralnych, Kraków 2004

A. Krzemiński, Efekt obcości, „Dialog” 1998 nr 2, s. 70–76

J. Lecoq, Maska neutralna, [w:] tegoż: Ciało poetyckie. Nauczanie twórczości teatralnej, przeł. M. Hasiuk- Świerżbińska, Wrocław 2011, s. 49–60

A. Łukaszewicz-Posyńnik: Decroux – mim cielesny, „Dialog” 1999 nr 2, s. 153–158

Odczynianie świata, z Włodzimierzem Staniewskim rozmawia Zbigniew Taranienko, „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa” 1991 nr 3–4, s. 43–52

H. E. Richardson, Ariane Mnouchkine i Théâtre du Soleil: teatralizacja historii, teatr jako metafora, aktor znaczący, przeł. G. Ziółkowski, „Dialog” 2012 nr 4, s. 167–185

A. Siedlecki Być aktorem. Podstawy techniki aktorskiej. Teatr, film, telewizja, radio, Rzeszów 2010

K. Stanisławski, Praca aktora nad sobą, przeł. J. Czech, Kraków 2010

K. Stanisławski Praca aktora nad rolą: materiały do książki, przeł. J. Czech, Kraków 2011

T. Suzuki, Gramatyka stóp [w:] tegoż: Czym jest teatr?, przełożyła Anna Sambierska, wstęp i redakcja naukowa H. Lipszyc, Wrocław 2012

Sztuka aktorstwa, [w:] Świadomość teatru. Polska myśl teatralna drugiej połowy XX wieku, pod red. W. Dudzika, Warszawa 2007, s. 141–248

Z. Taranienko, Gardzienice. Praktyki teatralne Włodzimierza Staniewskiego, Lublin 1997

P. Thompson, Brecht i kształcenie aktora. W czym imieniu występujemy?, przeł. A. Błasiak, „Dialog” 2002 nr 7, s. 116–129

B. Toczyska, Elementarne ćwiczenia dykcji, Gdańsk 1995

A. Wasiliew, Dziś wieczór improwizujemy, przeł. T. Drzycimska, "Notatnik Teatralny" 1991 nr 1, s. 4-13

G. Ziółkowski, Jacques Lecoq – między mimem a teatrem gestu, „Didaskalia. Gazeta Teatralna” 2000 nr 35 (luty), s. 37–41

G. Ziółkowski, Teatr Bezpośredni Petera Brooka, Gdańsk 2000

G. Ziółkowski, Z perspektywy piwnicy. Étienne Decroux – przypomnienie, [w:] Ko-mediana. Prace ofiarowane Profesor Dobrochnie Ratajczakowej, pod red. E. Guderian-Czaplińskiej i K. Kurka, Poznań 2013, s. 275–289

A.1. wykorzystywana podczas zajęć
A.2. studiowana samodzielnie przez studenta
B. Literatura uzupełniająca

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W02, K_W04 K_U01, K_U05 K_K02, K_K03	K_W02, K_W04 Student: ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu historii sztuki aktorskiej (K_W02); ma uporządkowaną wiedzę ogólną na temat teorii sztuki aktorskiej oraz metod jej analizy i interpretacji (K_W04).
	Umiejętności K_U01, K_U05 Student: potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje o sztuce aktorskiej z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych z zakresu nauk o sztukach widowiskowych i plastycznych (K_U01); umie samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu wiedzy o sztuce aktorskiej i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U05).
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K02, K_K03 Student: umie rozpoznać podstawowe problemy teoretyczne z zakresu wiedzy o sztuce aktorskiej (K_U02); potrafi rozpoznać różne modele sztuki aktorskiej i dobrać właściwe metody i narzędzia ich analizy i interpretacji (K_U03).

Kontakt

marta.cebera@ug.edu.pl